

[Peter Duetoft]

hvis vi faktisk synes, der er en voldsom overtrædelse af menneskerettighederne. Dette var ét eksempel, men det viser, at det her ikke bare er en sort eller hvidt-diskussion. Vi kan godt stå her alle sammen i dag og være så positive, men der er altså nogle problemer, vi er nødt til at diskutere igennem, inden vi kan gå ud og lave ændringer.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at det, jeg i virkeligheden mener er det vigtigste, vi kan gøre – bortset fra den økonomiske støtte via bistandsmidlerne – vel er at få slået fast, at minoritetsrettigheder og respekt for en kulturel identitet ikke er en trussel hverken mod en nation eller mod et samfund. Man kan sagtens bevare et kalejdoskop, hvor der er plads til os alle kulturelt og historisk og alligevel have et fælles samfund. Det tror jeg er en grundholdning, man er nødt til at slå fast, for udryddelsen af de oprindelige folk sker jo ofte, fordi man er bange for, at der ellers vil opstå problemer internt i en nation.

Europa kan vise, at det er lykkedes os at skabe et EU, men også generelt et kontinent, hvor der er mange forskellige kulturer, der er mikset sammen, og hvor vi alligevel lever under rimelig respekt for hinanden – måske lige bortset fra Balkan, som jo altid har været besværligt. Der kunne vi måske gå i spidsen og sige: Lad være med at genere disse folk med udgangspunkt i en frygt for krise i en nation; der er også plads til at være en minoritet, og der er også plads til at bevare den del af menneskeheds historie, som de oprindelige folk udgør, og som er en uendelig vigtig del af det.

Jeg skal slutte med at sige, at vi naturligvis kan støtte den dagsorden, som vi er medforslagsstillere til.

Jørgen Estrup (RV):

FN har gjort 1993 til de oprindelige folks år og med god grund, for mens kampen for de individuelle menneskerettigheder gør betydelige fremskridt – i hvert fald på papiret – og efterhånden nyder så udbredt international anerkendelse, at intet land godvilligt indrømmer krænkelser, så er situationen en ganske anden, når det drejer sig om de kollektive rettigheder for oprindelige folk. Her er modstanden massiv allerede på det teoretiske plan og landvindingerne tilsvarende mikroskopiske.

Et aktuelt eksempel er det banebrydende og med rette berømmede slutdokument fra FN's verdenskonference i Wien om menneskerettigheder fra juni i år. 171 deltagende lande opnåede konsensus om den mere end 30 sider lange og i mange henseender kontroversielle Wienerklæring, men om oprindelige folks problemer er der siger og skriver 12 linjer. Og det krav, som er helt afgørende for de oprindelige folk, retten til selvbestemmelse, var det ikke muligt at få nævnt i erklæringen. Man måtte i stedet nøjes med en uspecificeret og tilsvarende uforpligtende henvisning til, at det er vigtigt at fremme og beskytte oprindelige folks rettigheder. Hvert land kan så have sin egen fortolkning af, hvad disse rettigheder omfatter. Fra dansk side har man optimistisk valgt at indfortolke selvbestemmelsesretten, men man kan jo spørge sig selv, hvor stort et indtryk det gør i de lande, som afgør de oprindelige folks skæbne.

Hvem er det så, der blokerer? Det er naturligvis en række udviklingslande med store fattigdomsproblemer og deraf følgende krav om økonomisk vækst for snart sagt enhver pris. Men det er også – og det er det beskæmmende – en række af verdens rigeste lande i det industrialiserede Vesten. De samme lande, som i årevis har belært Østeuropa og udviklingslandene om deres pligt til at respektere det enkelte menneskes frihedsrettigheder, vil ikke acceptere, at der er befolkningsgrupper i deres eget land, som har behov for beskyttelse af deres særlige kultur og livsform. Et eksempel: Da det danske forslag om urbefolknings rettigheder var tæt ved at opnå almindelig accept på CSCE-mødet om den menneskelige dimension i Moskva i efteråret 1991, hvem var det så, der slog bremserne i? Ingen andre end EF-landet Frankrig.

I nogle af de lande, som blokerer for anerkendelse af oprindelige folks rettigheder, er det oplagt en medvirkende årsag, at forståelsen og respekten for menneskerettigheder generelt er ringe. Det gælder Bangladesh, hvor der i årevis er sket brutale og blodige overgreb mod den oprindelige befolkning i Chittagong Hill Tracts, og nu altså igen for ganske nylig. Det gælder Ecuadors, Brasiliens og andre staters overgreb mod indianerne i Amazonas, det gælder utallige eksempler på overgreb mod buskmænd, nomadestammer og andre oprindelige